

بررسی نقش پیش‌گویی‌کننده هوش هیجانی و عوامل فردی - شغلی در استرس شغلی ماماهای شاغل در مراکز سلامت و بیمارستان‌های شهر رشت ۱۳۹۷

مهناز نیک‌نژاد طالعی^۱، فاطمه رنجکش^۲، مهدی رنجبران^۳، نسیم بهرامی^{۴*}

نوع مقاله:

چکیده

مقاله اصیل

زمینه و هدف: ماماها به دلیل ماهیت کاری خود استرس زیادی را تجربه می‌کنند. برخی عوامل می‌توانند نقش بارزی در استرس شغلی در این گروه داشته باشند. مطالعه حاضر با هدف تعیین نقش پیش‌گویی‌کننده هوش هیجانی و عوامل فردی - شغلی در استرس شغلی ماماها شاغل در شهر رشت انجام گرفته است.

روش بررسی: در این مطالعه توصیفی - همبستگی، ۲۵۰ نفر از ماماها شاغل در مراکز سلامت و درمانی شهر رشت از اردیبهشت تا شهریور ۱۳۹۷ به روش نمونه‌گیری طبقه‌ای تصادفی وارد مطالعه شدند. برای جمع‌آوری داده‌ها از پرسشنامه‌های مشخصات فردی و شغلی، هوش هیجانی و استرس شغلی استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و تحلیلی شامل تی‌مستقل، آنالیز واریانس یک طرفه، همبستگی پیرسون، رگرسیون خطی چندگانه در سطح معناداری ۰/۰۵ در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۳ انجام گرفت.

یافته‌ها: میانگین و انحراف معیار هوش هیجانی $114/20 \pm 12/55$ و استرس شغلی ماماها $119/66 \pm 15/48$ بود. متغیرهای محل کار (بیمارستان خصوصاً: $\beta = -0/19$ ، $p = 0/012$)؛ ساعات اضافه کار ($\beta = -0/23$ ، $p < 0/001$)؛ ساعات خواب در شبانه‌روز ($\beta = 0/13$ ، $p = 0/011$)؛ میزان فعالیت اجتماعی ($\beta = 0/11$ ، $p = 0/029$)؛ سن ($\beta = 0/25$ ، $p = 0/045$) و نمره کلی هوش هیجانی ($\beta = 0/05$ ، $p < 0/001$) پیش‌گویی‌کننده‌های استرس شغلی بودند ($p < 0/05$). این متغیرها در مجموع ۵۴٪ از واریانس استرس شغلی را تبیین کردند.

نتیجه‌گیری: در مجموع در مدل تطبیق یافته متغیرهای محل کار، ساعات اضافه کار، ساعات خواب، میزان فعالیت اجتماعی، سن ماما و نمره کلی هوش هیجانی پیش‌گویی‌کننده‌های معنادار استرس شغلی بودند. بر این اساس می‌توان با طراحی برنامه‌های مؤثر به ارتقای عملکرد ماماها کمک نمود.

نویسنده مسؤول: نسیم بهرامی؛ دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، ایران
e-mail: nbahrami@qums.ac.ir

واژه‌های کلیدی: ماما، استرس شغلی، پیش‌گویی‌کننده، هوش هیجانی

- دریافت مقاله: مهر ماه ۱۳۹۹ - پذیرش مقاله: آذر ماه ۱۳۹۹ - انتشار الکترونیک مقاله: ۹۹/۱۲/۱۱

مقدمه

مامایی، حرفه‌ای پر مسئولیت بوده و شامل مراقبت از زنان در طول بارداری، زایمان، دوران پس از زایمان و همچنین مراقبت از

نوزاد است (۱). ماماها به علت وظایف متعدد و زمان کاری مختلف (مانند نوبت کاری شب)، وضعیت‌های کاری (نیروی انسانی ناکافی) و مواجهه با شرایط استرس‌زا (درد و رنج و حتی گاهی مرگ و میر بیماران) جزو گروه‌های پرخطر در معرض ابتلا به استرس شغلی شناخته می‌شوند (۲). میزان استرس شغلی در مطالعات مختلف متغیر است به نحوی که در

۱ - کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
۲ - گروه آموزشی مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران؛ مرکز تحقیقات رشد کودکان، پژوهشکده پیشگیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
۳ - گروه آموزشی اپیدمیولوژی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران؛ مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، پژوهشکده پیشگیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران
۴ - گروه آموزشی مامایی، دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران؛ مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی مؤثر بر سلامت، پژوهشکده پیشگیری از بیماری‌های غیرواگیر، دانشگاه علوم پزشکی قزوین، قزوین، ایران

Predictive role of emotional intelligence and individual occupational factors on occupational stress among the midwives working in health centers and hospitals in Rasht, 2018

Mahnaz Niknejad Talemi¹, Fatemeh Ranjkesh², Mehdi Ranjbaran³, Nasim Bahrami^{4*}

Abstract

Article type:
Original Article

Received: Oct. 2020
Accepted: Dec. 2020
e-Published: 1 Mar. 2021

Background & Aim: Midwives experience high levels of stress due to the nature of their work. Some factors can play a significant role in the occupational stress experience. The aim of the study was to investigate the predictive role of emotional intelligence and individual-occupational factors on occupational stress among the midwives working in Rasht.

Methods & Materials: In this descriptive, correlational study, 250 midwives working in health centers and hospitals in Rasht, from May to September 2018 were included using stratified random sampling. Questionnaires on demographic characteristics, emotional intelligence and occupational stress were used to collect the data. Data were analyzed through the SPSS software version 23 using descriptive and inferential statistics including independent *t*-test, one-way ANOVA, Pearson correlation, multiple linear regression at the significant level of 0.05.

Results: The mean and standard deviation of emotional intelligence and occupational stress were 114.20 ± 12.55 , 119.66 ± 15.48 respectively. Predictors of occupational stress ($P < 0.05$) included workplace variables (private hospital: $\beta = -0.19$, $P = 0.012$), overtime hours ($\beta = -0.33$, $P < 0.001$), sleeping hours ($\beta = 0.13$, $P = 0.011$), social activity ($\beta = 0.11$, $P = 0.029$), age ($\beta = 0.25$, $P = 0.045$) and the overall score of emotional intelligence ($\beta = 0.55$, $P < 0.001$). These variables explained 54% of variance of occupational stress.

Conclusion: Overall, in the adjusted model of the workplace variables, overtime hours, sleeping hours, level of social activity, midwife's age and the overall score of emotional intelligence were significant predictors of occupational stress. Accordingly, designing effective programs can improve the performance of midwives.

Corresponding author:
Nasim Bahrami
e-mail:
nbahrami@qums.ac.ir

Key words: midwife, occupational stress, predictors, emotional intelligence

Please cite this article as:

- Niknejad Talemi M, Ranjkesh F, Ranjbaran M, Bahrami N. [Predictive role of emotional intelligence and individual occupational factors on occupational stress among the midwives working in health centers and hospitals in Rasht, 2018]. Hayat, Journal of School of Nursing and Midwifery, Tehran University of Medical Sciences. 2021; 26(4): 425-439. (Persian)

1 - Student Research Committee, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

2 - Dept. of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran; Children Growth Research Center, Research Institute for Prevention of Non-Communicable Diseases, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

3 - Dept. of Epidemiology, School of Health, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran; Social Determinants of Health Research Center, Research Institute for Prevention of Non-Communicable Diseases, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran

4 - Dept. of Midwifery, School of Nursing and Midwifery, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran; Social Determinants of Health Research Center, Research Institute for Prevention of Non-Communicable Diseases, Qazvin University of Medical Sciences, Qazvin, Iran